



Самостоятелна работа
към курс ADMB602 „С.У.П.С”

**АНАЛИЗ НА НАЦИОНАЛНАТА
ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМИ
2011-2015Г.**

АВТОР: ХРИСТИАН ЮРИЕВ ДАСКАЛОВ
ФАК. НОМЕР 44967

СТУДЕНТ ПО „ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ”

СЪДЪРЖАНИЕ:

| | |
|-------------------------------|----|
| 1.ВЪВЕДЕНИЕ | 3 |
| 2.АНАЛИЗ НА ПРОГРАМАТА | 4 |
| 4.ОЦЕНКА И КОНТРОЛ..... | 10 |
| 5.ПРИЛОЖЕНИЯ | 17 |
| 6.ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА | 19 |

1. Въведение

Националната програма за реформи на Р. България 2011-2015г. (НПР) е изготвена в изпълнение на одобрената от Европейския съвет през юни 2010 г. стратегия „Европа 2020” и в съответствие с новия инструмент за по-добра координация на икономическите политики в рамките на Европейския съюз, т. нар. „Европейски семестър”¹. Документът отчита новите моменти в процедурите по макроикономическото наблюдение и тематичната координация в рамките на Европейския семестър в отговор на препоръките в **Интегрираните насоки**². Програмата е тясно свързана с Конвергентната програма на Република България (2011-2014 г.) и директно адресира препоръките в заключенията на доклада на Европейската комисия (ЕК) за Годишния преглед на растежа. Програмата е насочена към ключовите въпроси с приоритетен характер, като изхожда от текущите нужди и предизвикателства пред малка и отворена икономика като българската, която, с цел да успее по-бързо да излезе от настоящата криза, следва изцяло да преориентира политиката си към повишаване на конкурентоспособността, така че в максимална степен да се възползва от икономическото възстановяване на своите основни търговски партньори. В НПР са описани мерките, които България вече е предприела или предстои да предприеме за изпълнение на **петте национални цели по програмата „Европа 2020” (Приложение №1)**. Идентифицирани са и структурните проблеми, които пречат за ускоряване на растежа и подобряването на конкурентоспособността. Общата средносрочна икономическа рамка на българската икономика също е представена в НПР. Очакванията на авторите на НПР е „в резултат от успешното прилагане на тези реформи” до 2020 г. „**да постигнем повишаване на жизнения стандарт в страната до 60% от средното ниво за Европейския съюз**”.

¹ Европейският икономически семестър определя в началото на всяка година държавите-членки да представят на Съвета и взаимно да контролират своите национални конвергентни програми, включително бюджета и програмата си за реформи. Целта е ранен контрол и възможност за отстраняване на всички рискове за Общността, като се коригират противоречия и нововъзникващи дисбаланси, заложен в националните бюджетни политики.

² Изпълнението на стратегията „Европа 2020” и постигането на целите ѝ се реализира чрез 10 интегрирани насоки, които дават рамката на стратегията и реформите, които трябва да бъдат направени от всички страни-членки на ЕС. Обособени са в две направления. Първото е свързано с икономическите политики на държавите-членки, а второто е свързано с политиките за заетостта.

2. Анализ на НПР

Националната програма за реформи 2011-2015г., като документ, който систематизира националните цели и дейности, отговарящи на общностите цели, заложен в стратегията „Европа 2020“, обхваща редица сфери на публичното управление, свързани с постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж за българската икономика. В тази връзка, за открояване на сферите на публичното управление, най-пряко засегнати от програмата за реформи, трябва да дефинираме какво се крие зад трите стълба на растеж, изведени като приоритетни за стратегията. Опитът на Европейската общност в период на постоянно надграждане и самоусъвършенстване и в условията на съвременната глобална икономическа среда – динамична и променлива - и като развитие, и като степен на несигурност и нестабилност, доведе до извода, **че растежът само по себе си не е достатъчен, а по някога се оказва и непродуктивен за развитието на икономиката**, защото стремейки се единствено към по-високи и бързи темпове на растеж, пренебрегвайки основните променливи фактори, може да се достигне, и се достигна, до състояния на тежки икономически и финансови кризи, каквито спъват всякакви опити и стремежи за прогрес по предварително начертаните насоки. Няма как разбирането за растежа в такъв смисъл, в едни нови и мултипространствени измерения, да не се явява многообхватно и простиращо се върху повече от една сфери на публичното управление. **Интелигентният растеж**, какъвто е дефиниран в стратегията „Европа 2020“, и отразен в НПР, е свързан със създаването на нови технологии, продукти и принципите на тяхното предлагане и се базира на икономика на знанията и иновациите, различна от тази на консуматорското общество. **Устойчивият растеж** е свързан с конкурентността, но на базата на по-екологично чисти, по-малко енергоемки и по-високопродуктивни производства, които да отразяват цената на експлоатацията на природата, а **приобщаващият растеж** предвижда икономика с високо ниво на заетост, съпроводено със социално и териториално сближаване, които гарантират на ЕС запазването на единството, силата и престижа на Общността.

В най-общи линии, дефинирането на тези три приоритетни стълбове на растеж засяга българската икономика в пет направления на целенасочено въздействие от страна на националната власт, а именно: **трудова заетост, научните изследвания и иновации, изменението на климата и енергетиката, образованието, социално включване/борбата срещу бедността**. Обект на разглеждане в Националната програма за реформи са не само ефектите върху потенциалния растеж в резултат на едно успешно целенасочено въздействие в тези сфери, но и приоритетните за публично управление области, от гледна точка на основни структурни проблеми, създаващи пречки пред ускоряването на растежа. Такива са **инфраструктурата (градска, транспортна, екологична), слабостите в административната регулация, финансовият сектор, подобряването на бизнес средата** и ефективността на публичните разходи, особено в сфери, повишаващи потенциала за растеж на икономиката като **реформата в здравеопазването, социалното осигуряване, образованието (училищно и висше), върховенството на закона**.

Що се отнася до политическата отговорност по създаването на Националната програма за реформи, тя е **ангажимент на Министерски съвет, на базата на националните цели по програмата „Европа 2020“**, базирани на общоевропейските такива, начертани от Европейската комисия, както и **на приетите от Съветът на Европейския съюз „Интегрирани насоки Европа 2020“**. Програмата подлежи на **контрол и мониторинг от страна на Съвета**. На експертно ниво, отговорност за разработването на програмата носи **специално създадена и функционираща работна група „Европа 2020“ към Съвета по европейските въпроси**, в която участват представители на държавната администрация и на всички заинтересовани страни. За координатор на стратегията от страна на МС е излъчен заместник министър-председателят и министър на финансите г-н Симеон Дянков. НПР е разглеждана и разисквана както на **заседания на парламентарните комисии по бюджет и финанси и по европейските въпроси и контрол на европейските фондове**, така и на **пленарни заседания и обществени обсъждания** (организирани както от авторите на плана, с участието на представители на социалните партньори от Съвета за тристранно сътрудничество, Съвета за развитие, така и от граждански организации като Института за пазарна икономика).

В Националната програма за реформи са ясно отразени националните измерения на общоевропейските визия, мися и цели на стратегията на ЕС и страните-членки за растеж през следващото десетилетие. **Визията – за интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика**, формира мисията за постигане на високи нива на заетост, производителност и социално единство. По-конкретно, **петте амбициозни цели**, заложи в програмата, които **изразяват насоката и структурата на действията по реализацията ѝ**, бидейки свързани с потребностите и интересите на хората, отговарят на пан-европейските цели, заложи в стратегията „Европа 2020” и са съобразени с българската действителност. В програмата са идентифицирани още приоритетните икономически мерки (реформи и политики) за засилване действието на основните фактори за растежа и за постигането на националните цели и под-цели, с което е спазен принципът на програмната организация.

При разглеждането на Националната програма за реформи трябва да се вземе предвид, че сама по себе си тя представлява един своеобразен рамков документ и **задълбочените стратегически анализи на външната и вътрешна среда** като съвкупност от всички системи, които оказват или могат да окажат въздействие върху формирането и постигането на целите на Република България, в аспекта на взаимната обвързаност между различните фактори за растеж, политики и реформи, както и изведените национални цели в НПР, са предмет на **детайлно разглеждане в съответните ресорни стратегии**. В тази връзка, НПР наподобява структурата на **функционална стратегия**, използвана за съгласуване и координиране на различните операционни стратегии по постигане на националните цели. Ако може да се направи паралел с **глобалната стратегия „Европа 2020”** като механизъм на изграждане и философия на структуриране, **конкретните действия** на равнище ЕС и **на национално равнище служат за основа на стратегията**, а не обратното. И тук, направеният анализ на средата и състоянието на публичния сектор в сфери като заетостта, енергийната ефективност, висшето образование и науката (*съответно Национални планове за действие по заетостта, Национална стратегия по енергийна ефективност, Национална стратегия за развитие на научните изследвания и пр.*) , служат

за основа на логическата матрица, зададена в Националната програма за реформи. Така например, в **Националния план за действие по заетостта**, във връзка с постигането на заложените в НПР цели за 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. е анализирана **макроикономическата среда** (*дефинирани са основните фактори на външната среда, които оказват съществено влияние върху постигането на заложените цели, определени са стойностите им и последствията в резултат на тяхното взаимодействие*), **предоставени са прогнози за развитието на икономиката и отражението върху пазара на труда** като разглеждана в плана проблематика. Зададената в самата Национална програма макроикономическата рамка (за 2010-2015 г.) и оценките на потенциалния растеж до 2020 г., са направени при допускания за **основни показатели на външната среда на ЕК, Международния валутен фонд (МВФ) и Министерството на финансите на Република България**. Основният използван експертно-аналитичен метод е сценарийният, поверен на експертите от дирекция „Икономически анализи и прогнози“ към МФ. Използването на този метод се явява резонно, с оглед на етапа на стратегическо планиране, на който се прилага - реализация на вече взето решение за стратегическо развитие в контекста на общото развитие на българската икономика и външната среда. Що се отнася до анализа на вътрешната среда, тя е обект на разглеждане в част III от НПР като първоизточник на сериозни стратегически проблеми пред развитието на националната икономика, изискващи съответните стратегически решения и налагащи извършването на адекватни реформи. **Финансовото осигуряване, материално-техническото осигуряване и човешките ресурси**, всички те, като съставни части на вътрешната среда, **подлежат на детайлно стратегическо преосмисляне и реформация** (*от осъзнатата необходимост от подобряване на ефективността на публичните разходи и осигуряване на преразпределение на публичните разходи към дейности, повишаващи потенциала за растеж на икономиката в гл. III.2, през оптимизацията на държавната администрация, развитието на човешките ресурси и опростяването на административни процедури, електронно управление и електронни услуги на администрацията, анализирани в гл. III.4*).

Изборът и начините за реализация във времето на Националната програма за реформи са предопределени от „Интегрираните насоки Европа 2020” (*Приложение №3*), представени в две части – насоки, свързани с икономическите политики на държавите-членки и насоки за заетостта на държавите-членки и на Съюза. При такива обстоятелства е трудно да се говори за **идентифициране на стратегическите алтернативи в осъществяването на реформите**, особено в сфери като енергетиката, където не само целите, но и начините за постигането им са предварително зададени - координирано изпълнение на големите енергийни проекти, а не търсене на геостратегическо предимство чрез лидерство на регионалния пазар (*каквато стратегия е потенциално благоприятстваща развитието на българската икономика*). Все пак елементите на стратегически избор при осъществяването на стратегиите за постигане на целите, заложили съгласно интегрираните насоки, не са пренебрегнати от авторите на НПР. В конкретния пример от пакет „Климат-Енергетика”, в името на прехода към „зелена икономика” авторите на НПР възприемат стратегия за: *„...по-устойчиво производство и потребление, вкл. и ценообразуване, отчитащо пълните екологични и социални разходи с цел обезсърчаване на неустойчивите модели на производство и потребление.”* На лице е **предвиждане на бъдеща ситуация, въз основа на наблюдаваните възходящи тенденции на развитие на производството на енергия от възобновяеми източници в България**, което определя приоритетите на енергийната политика на страната именно в тази насока (*в детайли въпросът е разгледан в Националния план за действие за енергията от ВИ*). Реализацията на стратегията в тази насока е заложила поетапно, изведени са **мерки с приложение в краткосрочен план (2011-2012)**, както и **в средносрочен план (до 2015г.)**. Тъй като внедряването на стратегията зависи от действието на множество разнообразни фактори е направен анализ на прогнозите за намаляване на емисиите, в който редица от променливите и тяхната стойност са калкулирани и взети предвид. На следващо ниво, законодателят предвижда, макар и в рамките на вече зададената стратегия, **измерване на алтернативните разходи и ползи и демографска оценка** за всички нормативни документи, имащи съществено влияние върху бизнес средата, преди същите да бъдат приложени поетапно в зададените стратегически и времеви рамки. Защото освен крайният резултат,

важни са и отделните стъпки и действия за постигането му, които биха могли да бъдат ефикасни или неефикасни, рационални или нерационални, икономични или неикономични, според комбинацията от множеството променливи фактори.

Очакваното влияние на НПР върху човешкия фактор в публичния сектор не бива да бъде подценявано, особено онези основни обстоятелства, които биха могли да породят **груповата съпротива в сектори като реформацията на здравеопазването** (преструктурирането на болничния сектор) или **подобряването на качеството и ефективността на образователните и обучителни системи** в сферата на училищното и висшето образование (оптимизиране на училищната мрежа), така необходими за изграждането на конкурентна икономика. Видимо от съдържанието на Националната програма за реформи и гарантиращо осъществяването на набелязаните от органите на публично управление преобразувания е преследването на съответните цели: **стратегически цели** (*подобряване на административната ефективност, включително на регионално и местно ниво*), **програмни цели** (*заложен в Плана за действие за оптимизиране на държавната администрация 2010-2011 г.*), **технологични цели** (*опростяване на административни процедури, електронно управление и електронни услуги на администрацията*), цели **на взаимодействието на публичната организация и средата** (*изпълнението на Програмата за по-добро регулиране 2010-2013 г.*), **структурни цели** (*намаляване на йерархичните нива в администрацията*). Редом с това, през 2011-2012 г. е заложено да се изпълнят следните по-важни мерки: *развитие на системите за набирание и подбор на човешки ресурси в администрацията и въвеждане на нов модел на заплащане в държавната администрация, обучения за повишаване на административния капацитет и провеждане на обучения за **извършване на оценки на въздействието** (какъв ще е ефектът и каква ще е цената)*, каквито оценки твърде често липсват в българската административна практика (*в това число и в настоящата НПР*).

3. Оценка и контрол на НПР

Оценяването на стратегическото мислене, стратегическите умения и организационната култура на ръководните служители в публичния сектор, отговорни за реализирането на НПР, зависи от успеха на нейното приложение във времето. Поради всеобхватното приложение на Националната програма за реформи, **оценката трябва да отчита както политическото и икономическо измерение на въпроса, така и социалното и технологично развитие.** Ако трябва да съдим за успеха на нейното разработване и точността и коректността от гледна точка на конкретика и актуалност, **оценката е изцяло положителна.** Въпреки скептичното мнение на бизнеса и работодателските организации (*Българската стопанска камара*), относно нереално високите нива на стратегическите цели, зададени в НПР, като постигането на 76% заетост за населението на възраст между 20 - 64 години до 2020 година, теорията ни учи, че **ръководните органи в публичния сектор трябва да притежават склонност за поемане на риск, съчетана с мотивираност за извършване на стратегически значими промени.** Положителното в случая е, че програмата е съпътствана от изключително детайлен **План за действие с мерките, заложи в националната програма за реформи,** чието изпълнение се отчита регулярно и служи за анализ и оценка на изпълнението на НПР, както и за осъществяване на корекции, там където е необходимо – ревизиране на стандарти, цели, дейности, адм. обслужване на дейностите и пр. Този контрол се осъществява както на национално, така и на международно ниво в рамките на Европейския семестър (*Приложение №2*). Стратегическото мислене, ориентирано към постигането на дългосрочни резултати, представлява контрапункт на традиционното схващане за водещото значение на краткосрочните постижения, а важната роля, която е отредена в НПР на изграждането на инфраструктура като фактор за устойчив икономически растеж, с оглед подобряването на достъпа на Единния пазар, затвърждава впечатлението, че **държавата добре осъзнава предимствата на подобно стратегическо планиране на приоритетите.** Умелото съчетаване на стратегическо мислене с умения и воля за реализацията на политики в същия дух си проличава и на още няколко места в националната програма. Най-

систематизирано това се случва в **адресирането на слабостите в бизнес-средата и подобряването на административната ефективност**, където като очертаване на стратегическите промени, които са необходими за бъдещето на публичния сектор, е изведено на преден план **осигуряването на предвидима и благоприятна за инвестиции бизнес среда**, реално подпомагаща създаването на нови работни места за постигане на националните цели и **далеч по-ефективна, както историята показва, от активните мерки на пазара на труда**. Друга важна задача, която трябва да бъде посрещната (*както и е направено от авторите на програмата*), е създаването на подходящи условия, които да благоприятстват извършването на стратегическите промени в тази насока и изграждането на стратегически екипи, които да ги реализират. По тези компоненти е заложено изпълнението на мерки по отношение на повишаването на качеството на нормативните актове и намаляването на регулаторната и административна тежест, въвеждането на електронните услуги и участието на структурите на бизнеса в процеса на планиране и отчитане на изпълнението на заложените в програмата мерки. И не на последно място, функционирането на групата за мониторинг на изпълнението на тези мерки за създаване на подходящи условия, благоприятстващи реализацията на преследваната стратегическа промяна. Що се отнася до оценката на стратегическите умения на ръководните служители в публичния сектор, отговорни за реализирането на НПР, от страна на структурите на гражданското общество, тук администраторите търпят някои обосновани и не до там критики. От Института за пазарно общество (И.П.И), в свое официално становище³ по повод проведената обществена дискусия по одобрения предварителен вариант на НПР, изразяват безпокойство, че този основополагащ за осъществяването на стратегия „Европа 2020” документ, представлява „...обикновен микс от всичко, което може да се измисли като мерки в дадена сфера, без ясен фокус.” Истината е, че на високите нива на управление **ръководните органи и служители, с подкрепата на своите екипи, преследват множество цели**, в което няма нищо тревожно. Това изисква високи стратегически умения за тяхното координиране и съгласуване

³ Костадинова, Светла. Сайт на „Институт за пазарна икономика”. „Становище по повод обществена дискусия по одобрения предварителен вариант на Националната програма за реформи”: [електронен документ]. - <http://ime.bg/var/images/2020stanovishtefinal.pdf>. – проверен на 02.08.2011г.

във времето и пространството, за да не се „губи фокуса“, каквито смятам са показани при разработването на НПР и съпътстващия я план за изпълнение на мерките. Други опасения са далеч по-основателни. Ръководните органи, отговорни за генералната политика и стратегия за осъществяване на НПР, трябва да притежават завидни **умения за информирание, за комуникиране и създаване на коалиции, за което предпоставка представляват първите две**. Още повече, стратегическото ръководене е свързано с използването на властта в условия на свобода и демократичност при вземането на решения. Не напълно в този дух обаче могат да бъдат определени важни за реализацията на Националната програма за реформи моменти като обсъжданията със засегнатите страни (т.н. обществени консултации). Според анализ на Института за пазарна икономика⁴, нито едно от изискванията за минимални стандарти за обществени консултации на ЕК не е било спазено при обсъждането на НПР 2011-2015г. В резултат, *„...един важен документ не е познат на широката публика” (а дефакто всички български граждани (физически и юридически лица) се явяват заинтересовани лица), „...не е получена ефективна обратна връзка за реалността, няма конструктивен дебат в българското общество за неговото стратегическо развитие през следващите 5 години”*. С оглед на тези критики трябва да се отбележи обаче, че в съдържанието на НПР фигурира глава V.4. „Външни оценки на Националната програма за реформи”, в която са отразени постъпилите в резултат на разискванията **становища и препоръки** и е отбелязано, че **същите са взети предвид при изготвянето на ревизирания вариант на стратегията**.

На страна от предвидения в европейското законодателство стратегически и тактически контрол по изпълнението на Националната програма за реформи, оперативният контрол също играе важна роля и може да бъде проследено неговото изпълнение в реално време, тъй като дори и в процес на оформяне и подготовка, НПР представлява засилен интерес за политическите, граждански и бизнес-среди в България. Не закъсняха и първите препоръки от страна на

⁴ Костадинова, Светла. Сайт на „Институт за пазарна икономика”. „Обсъжданията със засегнатите страни на НПР”: [електронен документ]. - http://ime.bg/var/Session1_Consultations_Europe2020_Overview.pdf. – проверен на 02.08.2011г.

Съвета на Европейския съюз, които като част от този оперативен контрол, следва да бъдат анализирани и отразени в програмата. Част от тях са: да коригира прекомерния дефицит през 2011 г. и да ускори подобряването на бюджетното салдо за постигане на средносрочната бюджетна цел; да предприеме действия за борба с бедността и насърчаване на социалното приобщаване; да положи повече усилия за повишаване на административния капацитет в ключовите държавни ведомства и регулаторни органи. Тази форма на контрол може да бъде определена като „общ контрол”, тъй като се прилага за предприемане на изпреварващи действия по констатираните несъвършенства, отчита симптомите, които се крият зад сухите констатации⁵ и търси разрешаване на проблемите като разкрива причините. Специализираният контрол от своя страна, също е застъпен. Функционалният контрол се изпълнява от Министерски съвет, в което институцията има опит от предходната НПР 2008-2010г. Правителството приема регулярни отчети за напредъка в изпълнението на мерките, заложен в НПР и в Плана за действие по нея (**съпроводен с изискуемите линейни графици като техника за контролиране на стратегията**). Своеобразният **одит на напредъка по НПР** става на тримесечна база и е регламентиран с Решение № 416 на Министерски съвет от 18 юни 2007 г. Той се координира в рамките на Работна група 31 „Европа 2020” към Съвета по европейските въпроси към МС. Министерството на финансите, дирекция „Икономическа и финансова политика”, изготвя тримесечен доклад от името на националния координатор по стратегията „Европа 2020” като се взема предвид конкретния принос на партньорите. Националният статистически институт (НСИ) регулярно осигурява официална статистическа информация по индикаторите, които измерват напредъка по изпълнение на целите и реформите, подпомага изготвянето на тримесечните и годишни доклади и осигурява методологическа подкрепа по разработването и разпространението на статистическа информация на институциите, ангажирани с механизма за наблюдение на напредъка. Паралелен контрол като форма на специализиран контрол изпълнява и институцията на Народното събрание, съгласно дадените ѝ по Конституция правомощия.

⁵ Пълното съдържание на Препоръката е обнародвано в Официалния вестник на ЕС от 15.07.2011г.

Все още е твърде рано да се говори за оценка на ситуацията, резултатите, действията и синергията при реализиране на Националната програма за реформи 2011-2015г., което е последният компонент на настоящия анализ, имащ за цел да отрази до колко **теорията на стратегическото управление в публичната сфера** е намерила практическо изражение при разработването на посочения стратегически документ. Резултатите ще бъдат както в следствие от провежданата правителствена политика, така и от промените в обкръжаващата среда през периода на нейното практическо реализиране. А за България начертаването на петгодишен план за развитие на българската икономика е особено предизвикателство за политическите и административни среди, особено в по-широкия контекст на десетгодишна паневропейска стратегия. Ясно определените интегрирани насоки за разработване на стратегията, обособените цели – измерими и конкретни, инициативите, в рамките на които са планирани мерките за постигането им, представляват допълнително предизвикателство, редом със засиления контрол на няколко нива. От посоченото дотук, **като спорни могат да бъдат оценени качествените критерии за реалистичност, съгласуваност и неуязвимост на НПР**. И едва ли оценката може да бъде по-различна щом според програмата, за изпълнението на националната цел по заетост, равнището на заетост следва да нараства средногодишно с 0,67% през всяка година до 2020 г. , а само през 2010 г., според данни на Евростат, нивото на заетост в България е спаднало значително, което още в зародиша на изпълнението на програмата изменя изискуемото усилие за постигане на 2020-целта, което вече трябва да е минимум 1% средногодишно в следващия десетгодишен период, *(стойност, надвишаваща тези на останалите страни-членки на ЕС)*. Относно основните подходи, спрямо наличието и качеството на които, извършваме оценка на стратегията, не може да се отрече **наличието на заложен в програмата подход на изграждане на предимства** *(стремеж към най-ниска данъчна тежест за бизнеса и домакинствата в ЕС)* и **подход за съгласуване на действията** *(планирано е въвеждането и използването на информационно-комуникационни технологии и системи в областта на планирането, наблюдението и оценката на изпълнението на стратегическите документи и оценката на въздействието на политиките)*.

Говорейки за комбинирани системи, **синергията**, или комбинираният ефект от реализацията на всички предвидени реформи и политики в един своеобразен „процесен подход“, на който се разчита, за постигането на планираните цели, **може да бъде изведена от представената стратегия за коопериране на усилията в стратегическото планиране на публичния сектор от национално, през регионално и местно ниво.** Основна цел е осигуряването на синергия между отделните секторни политики и тяхното интегрирано управление чрез политиката за устойчиво градско развитие – ниво, на което гражданите реално усещат в ежедневието си ефектите от прилаганите реформи, което според авторите на програмата се очаква да повиши макроикономическия ефект от тяхното изпълнение.

Макар да не е изрично изведен като такъв, с оглед на детайлния анализ на системите за оценка и контрол на Националната програма за развитие, може да се счита, че е на лице успешен модел на система за управление на качеството, основан на процесите: планиране, изпълнение, проверка и действие, което гарантира от теоритична гледна точка успехът на програмата. Тук обаче, има още един фактор, каквато е **политическата воля за изпълнение на заложените цели**, който е твърде субективен за оценка на този етап от реализация на програмата и на страна от другите променливи фактори, е въпрос на последваща дискусия. Оценяването на бъдещите действия по имплементация на програмата е непосредствено свързано със **стимулирането и санкционирането на резултатите от изпълнението на националните цели по стратегията „Европа 2020“.** И докато за ръководните и административни служители от публичния сектор, ангажирани с прилагането на секторните политики и реформи, е помислено, чрез създаването на подходяща система за възнаграждаване на индивидуалния принос при постигането на успех (*включително чрез заложеното разработване на система за планиране на потребностите от човешки ресурси в държавната администрация*), то за резултатите от провеждането на цялостната правителствена политика може да се съди и от реакциите на европейско равнище. Към момента **Правителството на Република България показва необходимите нива на ангажиране за постигането на националните и общоевропейски цели.** За това говори волята за прилагане на консервативна

и дисциплинирана фискална политика (съгласно приоритетите в Конвергентната програма на Република България (2011-2014 г.), както и предложеният от Министерството на финансите „Пакт за финансова стабилност”, който да съдържа някои значими фискални правила като това, че преразпределителната роля на държавата не трябва да надхвърля 40% от БВП, а бюджетният дефицит не може да е по-голям от 2%. Това, заедно с факта, че България доброволно се присъедини към „Пакт за еврото плюс – засилена координация на икономическата политика за конкурентноспособност и конвергенция” дава надежда за успешното изпълнение на стратегията Национална програма за реформи на Република България 2011-2015г., разчитайки на **експертно, реформаторско и системно-визионерско стратегическо управление** на програмата и държавните дела.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1:

ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020“

| Цел до 2020 г. | Цели - общо за ЕС | Цели - Р България |
|---|----------------------|----------------------|
| Цел 1. Равнище на заетостта на жените и мъжете на възраст 20-64 г., включително чрез по-високо участие на младежите, по-възрастните лица и нискоквалифицираните работници, както и чрез по-добро интегриране на легалните мигранти | 75% | 76% |
| Цел 4. Дял на преждевременно напусналите образователната система и Дял на 30-34 - годишните със завършено висше образование | 10% 40% | 11% 36% |
| Цел 5. Намаляване на броя на живеещите в бедност | с 20 млн. души | с 260 хил. души |

Източник: <http://ime.bg/bg/articles/evropa-2020-nepoznatata-evropeiska-strategiya>

ПРИЛОЖЕНИЕ 2:

ЛОГИЧЕСКА СТРУКТУРА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЕМЕСТЪР



Източник: http://ime.bg/var//Overview_Europe2020_NPR.pdf

ПРИЛОЖЕНИЕ 3:

„ИНТЕГРИРАНИ НАСОКИ ЕВРОПА 2020”

- **Насока 1: Осигуряване на качеството и устойчивостта на публичните финанси ;**
- **Насока 2: Решаване на макроикономически неравновесия;**
- **Насока 3: Намаляване на неравновесията в еврозоната;**
- **Насока 4: Оптимизиране на подкрепата за иновациите и развойната дейност, укрепване на триъгълника на знанието и освобождаване на потенциала на цифровата икономика**
- **Насока 5: Подобряване на ефективността на ресурсите и намаляване на парниковите газове**
- **Насока 6: Подобряване на стопанската и потребителската среда и модернизиране на потребителската база**
- **Насока 7: Увеличаване на участието в пазара на труда и намаляване на структурната безработица**
- **Насока 8: Развиване на квалифицирана работна сила в отговор на нуждите на пазара, насърчаване на качеството на работните места и обучение през целия живот**
- **Насока 9: Подобряване на показателите на образователните и обучаващите системи на всички равнища и увеличаване на участието във висшето образование**
- **Насока 10: Насърчаване на социалното приобщаване и борбата с бедността.**

Източник: <http://cps-bg.com/evropeiski-syiuз/integrirani-nasoki-evropa-2020>

Използвани източници:

- Национална програма за реформи на Република България 2011-2015г. от 13.04.2011г.
- Препоръка на Съвета от 12.07.2011г. относно НПП 2011-2015г. // Официален вестник на Европейския съюз, 15.07.2011г., С. 209/02
- Байчев, Марин. Сайт на „Център за политически изследвания“. „Интегрирани насоки Европа 2020“: [статия]. - <http://cps-bg.com/evropeiski-syuz/integrirani-nasoki-evropa-2020>. - проверен на 02.08.2011г.
- Петкашев, Красимир. Сайт на „Институт за пазарна икономика“. „Европа 2020 – непознатата европейска стратегия“: [статия]. - <http://ime.bg/bg/articles/evropa-2020-nepoznatata-evropeiska-strategiya>. - проверен на 02.08.2011г.
- Костадинова, Светла. Сайт на „Институт за пазарна икономика“. „Обсъжданията със засегнатите страни на НПП“: [електронен документ]. - http://ime.bg/var//Session1_Consultations_Europe2020_Overview.pdf. – проверен на 02.08.2011г.
- Костадинова, Светла. Сайт на „Институт за пазарна икономика“. „Становище по повод обществена дискусия по одобрения предварителен вариант на Националната програма за реформи“: [електронен документ]. - <http://ime.bg/var/images/2020stanovishtefinal.pdf>. – проверен на 02.08.2011г.
- Сайт на Народното събрание на Р. България. „Протокол № 8 от заседание на Комисията по бюджет и финанси от 30.03.2011г.“: [електронен документ]. <http://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/225/steno/ID/2075>. - проверен на 02.08.2011г.
- Проф. Арабаджийски, Николай. Система за виртуално обучение „Moodle НБУ“. Лекции по курс „Стратегическо управление в публичната сфера“: [електронни документи]. - <http://e-edu.nbu.bg>. – проверен на 24.06.2011г.